



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 646/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED], a [REDACTED], zastúpených
advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, vo veci namietaného
porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46
ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru
o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn.
11 Scud 11/2014 zo 16. decembra 2014 a jemu predchádzajúcim postupom a rozsudkom
Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžso 16/2015 z 22. augusta 2017 a jemu
predchádzajúcim postupom a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]

[REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 1“), [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 2“), a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka 3“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Scud 11/2014 zo 16. decembra 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sžso 16/2015 z 22. augusta 2017 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom.

2. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli:

„Žalobou zo dňa 14.02.2014 sa sťažovateľ I domáhal na Krajskom súde... preskúmania... postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne... č. 47545-2/2013-BA zo dňa 23.12.2013.

Žalobou zo dňa 14.02.2014 sa sťažovateľ I domáhal na Krajskom súde... preskúmania... postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne...č. 47418-2/2013-BA zo dňa 23.12.2013.

Sťažovateľ I v žalobách namietal porušenie subjektívnych práv jeho a jeho zamestnancov v správnom konaní, predovšetkým z dôvodov nedostatočného zistenia skutkového stavu zo strany orgánu verejnej správy, porušenia zásady dvojinštantnosti administratívneho konania, nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy, nevydania rozhodnutia zo strany orgánu verejnej správy v zákonnej lehote, porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, prejedikovania rozhodnutia orgánom verejnej správy...

Uznesením Krajského súdu... č. k. 11 Scud 11/2014 zo dňa 08.09.2014 boli do konania pribratí sťažovatelia II a III a zároveň došlo k spojeniu súdnych konaní vedených

pod č. k. 11 Scud 11/2014 a 11 Scud 12/2014 do jedného súdneho konania, vedeného ďalej pod č. k. 11 scud 11/2014...

Krajský súd... rozhodol rozsudkom č. k. 11 Scud 11/2014 zo dňa 16.12.2014 tak, že žaloby sťažovateľa I zamietol, konanie o žalobe sťažovateľa II zastavil a vo vzťahu k sťažovateľovi III zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie...

V odôvodnení svojho rozsudku Krajský súd v Prešove poukázal najmä na to, že podľa jeho právneho názoru sťažovateľ I namietal v žalobách porušenie iných ako svojich subjektívnych práv, v dôsledku čoho sú jeho žaloby nedôvodné. Vo vzťahu k sťažovateľovi II vyslovil Krajský súd v Prešove záver o tom, že sťažovateľ II podal žalobu oneskorene a vo vzťahu k sťažovateľovi III konštatoval Krajský súd v Prešove nedostatočne zistený skutkový stav veci...

O odvolaní sťažovateľov rozhodol Najvyšší súd SR rozsudkom č. k 1 Sžso 16/2015 zo dňa 22.08.2017... Týmto rozsudkom došlo k potvrdeniu rozsudku Krajského súdu v Prešove vo vzťahu k sťažovateľovi I, k odmietnutiu odvolania sťažovateľa II a zastaveniu konania vo vzťahu k sťažovateľovi III.“

3. V ďalšej časti sťažnosti sťažovatelia vo vzťahu k namietaným rozhodnutiam krajského súdu a najvyššieho súdu odkazujú na jednotlivé ustanovenia zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“).

Zároveň sťažovatelia poukazujú na niektoré rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré podľa ich názoru neboli v ich veci zohľadnené, a to «... rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 9 Sžso 90/2015 zo dňa 14.12.2016 v skutkovo obdobnej a právne totožnej veci, v zmysle ktorého pobočka Sociálnej poisťovne ani Sociálna poisťovňa, ústredie nemali právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k osobám v rovnakom postavení, v akom sa nachádzajú sťažovatelia.

Vzhľadom na to neprichádza do úvahy iná možnosť, ako zrušenie rozhodnutia pobočky Sociálnej poisťovne a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, nakoľko tieto sú vydané bez opory v zákone a možno ich označiť za tzv. nulitné, resp. ničotné právne akty („paakty“).

Bez ohľadu na akékoľvek ďalšie skutočnosti preto malo dôjsť k zrušeniu rozhodnutia pobočky Sociálnej poisťovne a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie aj v danej veci sťažovateľov.

Práve v tomto vidia sťažovatelia najzávažnejšie pochybenie zo strany Najvyššieho súdu SR a Krajského súdu v Prešove, pretože ak pobočka Sociálnej poisťovne ani Sociálna poisťovňa, ústredie jednoducho nemali právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k sťažovateľom, mali bezodkladne pristúpiť k zrušeniu rozhodnutia pobočky Sociálnej poisťovne a rozhodnutia Sociálnej poisťovne ústredie v danej veci sťažovateľov.

Najvyšší súd SR a Krajský súd v Prešove v tejto súvislosti podľa § 134 ods. 2 písm. b) zákona č. 162/2015 Z. z. dokonca neboli viazaní ani samotnými dôvodmi žaloby sťažovateľov a mali ex lege zrušiť napadnuté rozhodnutia pobočky Sociálnej poisťovne a Sociálnej poisťovne, ústredie, nakoľko ide o rozhodnutia vydané orgánmi, ktoré na to neboli podľa zákona oprávnené.

... rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 10 Sžso 24/2015 zo dňa 27.04.2016 v skutkovo obdobnej a právne totožnej veci, v ktorom Najvyšší súd SR vyslovil svoj názor o tom, že rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne a rozhodnutie Sociálna poisťovne, ústredie sú predčasné, a to pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Konkrétne tieto rozhodnutia vychádzajú z nedostatočne zisteného skutkového stavu na posúdenie skutočnosti, či osoby (v rovnakom postavení ako sťažovatelia v danej veci), vykonávajú alebo nevykonávajú činnosť na území Slovenskej republiky, resp. či tu majú registrované sídlo.

... Najvyšší súd SR v danej veci nezohľadnil ani rozhodnutie 10 Sžso 40/2015 zo dňa 24.08.2016, v ktorom došlo k vysloveniu záveru o tom, že rozhodnutie súdu musí byť vo vzťahu k sťažovateľom rovnaké, pretože sa týka ich spoločných práv.

... rozhodnutím Najvyššieho súdu SR č. k. 9 Sžso 87/2015 zo dňa 26.04.2017 došlo v skutkovo a právne takmer identickom prípade (v porovnaní s prejednávaným prípadom) k tomu, že žalobou napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne bolo zrušené a vec bola vrátená žalovanej Sociálnej poisťovni, Ústredie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Dôvodom pritom bola skutočnosť, že jediným orgánom oprávneným rozhodnúť o uplatniteľnej legislatíve vo vzťahu k dotknutej osobe (v identickom postavení ako sťažovateľ II v prejednávanej veci) je príslušný orgán Poľskej republiky, pričom

z administratívneho spisu vyplýva, že tento orgán v minulosti určil ako uplatniteľnú legislatívu Slovenskej republiky. Zmena jeho rozhodnutia pritom už z administratívneho spisu nevyplýva, preto je rozhodnutie žalovanej Sociálnej poisťovne... nesprávne a bez opory v zákone.

Za jedno z najzávažnejších pochybení zo strany Najvyššieho súdu SR... považujú sťažovatelia tiež neprerušenie súdneho (odvolacieho) konania zo strany Najvyššieho súdu SR, hoci tak Najvyšší súd SR uskutočnil v skutkovo obdobných a právne totožných veciach.

Najvyšší súd SR totiž v skutkovo obdobnej a právne totožnej veci uznesením č. k. I Sžso 11/2015 zo dňa 28.01.2016 prerušil odvolacie konanie a predložil Súdnemu dvoru EU na rozhodnutie tri prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu „základného nariadenia“ (nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004), nakoľko odpovede na tieto otázky predstavujú právny základ pre vyriešenie vnútroštátneho sporu.

Iný senát Najvyššieho súdu SR mal konkrétne za to, že nie je možné v odvolacom konaní rozhodnúť bez toho, aby došlo najprv k zodpovedaniu príslušných prejudiciálnych otázok zo strany Súdného dvora EU, pričom senát Najvyššieho súdu SR konajúci vo veci sťažovateľov takýto záver neprijal a vo veci meritórne rozhodol, čím porušil základné práva sťažovateľov...

Vzhľadom... na... uvedené... je zřejmé, že týmto spôsobom dochádza k... porušovaniu práva sťažovateľov na tzv. predvídateľnosť súdnych rozhodnutí, resp. právnej istoty.».

4. Sťažovatelia tiež namietajú porušenie svojich práv pri zisťovaní skutkového stavu a uvádzajú:

«Z rozsudku Krajského súdu... rozsudku Najvyššieho súdu... je... zřejmé, že došlo k akceptovaniu a k „odobreniu“ zjavne nedostatočne zisteného skutočného stavu veci zo strany orgánov verejnej správy (pobočky Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa, ústredie).

Z napadnutých rozhodnutí Krajského súdu v Prešove a Najvyššieho súdu SR vyplývajú výhrady k tomu, že samotní sťažovatelia boli vo vzťahu k zisťovaniu skutočného stavu veci v administratívnom konaní „málo činní“ a tak v administratívnom konaní, ako aj v konaní pred súdom nepredložili dôkazy, potrebné na preukázanie ich argumentácie. Všeobecné súdy teda v rozpore s právnou úpravou preniesli na sťažovateľov ako účastníkov

administratívneho konania dôkaznú povinnosť na preukazovanie okolností, ktoré sú pre správny orgán dôležité pre meritórne a náležité rozhodnutie vo veci samej. Navyše aj na skutočnosti, ktoré neboli predmetom dokazovania pred prvostupňovým správnym orgánom...

Podľa sťažovateľov je neakceptovateľné a nespravodlivé, aby boli nad rámec „súčinnosti“ povinní v administratívnom konaní čokoľvek preukazovať a dokazovať...

Z rozsudku Krajského súdu... a Najvyššieho súdu... vyplýva tiež to, že sťažovateľ I na území Slovenskej republiky nemá registrované sídlo a sťažovatelia II až III na území Slovenskej republiky reálne nevykonávajú žiadnu činnosť.

K vysloveniu tohto záveru zo strany orgánu verejnej správy však v administratívnom konaní celkom preukazne nedošlo po náležitom zistení skutočného stavu veci...

Sťažovatelia sú presvedčení o tom, že orgán verejnej správy pred vydaním svojho rozhodnutia nedostatočne zistil skutkový stav veci a tento súčasne nepostačuje na riadne posúdenie veci v súdnom konaní (v rámci správneho súdnictva), v dôsledku čoho bolo potrebné, aby Krajský súd... resp. Najvyšší súd... napadnuté rozhodnutia orgánov verejnej správy zrušil.

Osobitne sťažovatelia uvádzajú, že Krajský súd... a Najvyšší súd... pri... rozhodovaní nezohľadnili ani to, že Sociálna poisťovňa, ústredie už vopred (pred vykonaním kontroly u sťažovateľa I) vedela o tom, že pristúpi k vydaniu rozhodnutia, ktorým potvrdí rozhodnutie svojej pobočky...»

5. Sťažovatelia namietajú neprípustnú retroaktivitu a uvádzajú, že «... rozhodnutím Krajského súdu... a rozhodnutím Najvyššieho súdu... došlo... k „akceptovaniu“ nezákonného retroaktívneho rozhodovania zo strany orgánu verejnej správy...je neprípustné, aby Sociálna poisťovňa... vydala individuálny právny akt, ktorým rozhodne o právach účastníka administratívneho konania spätne k inému dátumu než je dátum jeho vydania».

6. Sťažovatelia namietajú tiež nedodržanie zákonnej lehoty na rozhodnutie v administratívnom konaní. Podľa sťažovateľov „... rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne bolo vydané v rozpore s ustanovením § 210 ods. 1, ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z.,

naoľko nebolo vydané v zákonnej lehote, ktorá objektívne začala plynúť podaním prihlášky, resp. registračného listu zo strany sťažovateľov...

Pobočka sociálnej poisťovne bola v danej veci povinná rozhodnúť najneskôr do 60 dní od začatia konania... Zákonnú lehotu v rámci svojho rozhodovania nedodrжала ani Sociálna poisťovňa, ústredie ako odvolací orgán, naoľko rozhodla taktiež oneskorene.“

7. Podľa sťažovateľov bola kontrola zo strany Sociálnej poisťovne nezákonná a uvádzajú: *„Pokiaľ ide o samotné vykonanie kontroly zo strany orgánu verejnej správy na zistenie skutočnosti, či sťažovatelia II až III vykonávajú na území Slovenskej republiky činnosť, podľa sťažovateľov nepatrí do právomoci tohto orgánu verejnej správy (Sociálnej poisťovne).“*

8. Sťažovatelia tiež namietajú porušenie princípu rovnakého zaobchádzania, keďže *„Sťažovateľ I totiž zamestnáva viacero zamestnancov - občanov Poľskej republiky, vo vzťahu ku ktorým pri existencii rovnakých podmienok príslušná pobočka Sociálnej poisťovne nerozhodla o tom, že nepodliehajú slovenskej legislatíve...“*

9. Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné práva sťažovateľov podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy SR postupom Krajského súdu v Prešove v konaní pod č. k. 3 S 16/2014 a rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č. k. 11 Scud 11/2014 zo dňa 16.12.2014 a postupom Najvyššieho súdu SR v konaní pod č. k. 1 Sžso 16/2015 a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR č. k. 1 Sžso 16/2015 zo dňa 22.08.2017 porušené boli.

Zrušuje sa rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 1 Sžso 16/2015 zo dňa 22.08.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 11 Scud 11/2014 zo dňa 16.12.2014 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi I sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Sťažovateľovi II sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Sťažovateľovi III sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi I trovy konania vo výške 165 Eur (slovom stošesťdesiatpäť eur) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu...

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi II trovy konania vo výške 165 Eur (slovom stošesťdesiatpäť eur) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu...

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi III trovy konania vo výške 165 Eur (slovom stošesťdesiatpäť eur) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu... “

II.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na

prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

14. V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Sťažovatelia v sťažnosti namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom a rozsudkom najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom

16. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

17. V danom prípade boli sťažovatelia oprávnení podať proti rozsudku krajského súdu odvolanie. Z toho vyplýva, že sťažovatelia mali k dispozícii účinný právny prostriedok

na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť najvyšší súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

18. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov v časti namietajúcej porušenie ich základných a iných práv rozsudkom krajského súdu z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa 2 a sťažovateľky 3 podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Článok 46 ods. 2 ústavy je vo svojej podstate lex specialis ku čl. 46 ods. 1 na prístup súdu vo veci, o ktorej rozhodol orgán verejnej správy.

20. Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 2 ústavy je zaručiť prístup k súdu každému, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy. Právo na prístup k súdu sa nezaručuje kedykoľvek, ale iba vtedy, ak zákon neustanoví inak. Uplatnenie práva na prístup k súdu sa vymedzuje podmienkami ustanovenými zákonom. Ak fyzická alebo právnická osoba splní podmienky ustanovené zákonom, súd musí tejto osobe umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami a povinnosťami, ktoré z takéhoto postavenia vyplývajú.

21. Z uvedeného výkladu a chápania čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy vyplýva, že na to, aby sa sťažovateľ stal účastníkom konania pred správny súdom, musel splniť predpoklady ustanovené zákonom. Tieto predpoklady správny súd skúma predovšetkým z procesného hľadiska, najmä či žaloba bola podaná včas, oprávnenou osobou a či žaloba smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je správny súd oprávnený a povinný skúmať.

22. Najvyšší súd v relevantnej časti napadnutého rozsudku vo vzťahu k sťažovateľovi 2 a sťažovateľke 3 uviedol:

„Z obsahu predloženého spisového materiálu je zrejmé, že žaloby boli podané len žalobcom a nie zamestnancami. Aj keď žalobca argumentoval, že žaloby boli podané len žalobcom z hľadiska hospodárnosti a rýchlosti, nič to nemení na procesnom postavení zamestnancov ako pribratých účastníkov v konaní. Pribratím účastníkov do konania, však nie je možné odstrániť nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu. Žalobcovia v 2. a 3. rade, aj keď ich krajský súd za žalobcov označil, žaloby nikdy nepodali. Do konania boli pribratí uznesením krajského súdu, a preto je potrebné na nich ako na pribratých účastníkov nahliadať. Len z dôvodu zachovania kontinuity a prehľadnosti rozhodnutia sa odvolací súd rozhodol nemeniť ich označenie na pribratých účastníkov, čo však nemení ich procesné postavenie v konaní.

Keďže piata časť Občianskeho súdneho poriadku obsahuje osobitnú úpravu pribratia ďalších účastníkov do konania, ustanovenie § 92 ods. 1 O.s.p. nie je na správne súdnictvo aplikovateľné. Vplyv na postavenie takého účastníka v konaní nemá ani nesprávny postup krajského súdu, ktorý pribral zamestnancov do konania ako žalobcov podľa § 92 ods. 1 O.s.p.

Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. sú účastníkmi konania žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b) O.s.p. v cit. znení odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré b) bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený;

Pribratie účastníka podľa § 250 ods. 1 O.s.p. znamená, že iba v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia a následnom preukázaní spojitosti medzi zrušením napadnutého

rozhodnutia a ujme v jeho subjektívnych právach, resp. povinnostiach sa takáto osoba pribratá do konania stáva aktívne legitimovaným nositeľom procesných práv vrátane práva spochybniť zákonnosť rozsudku krajského súdu.

Nakoľko má žalobca v 2. rade len postavenie pribratého účastníka konania a nie žalobcu, nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania, a preto musel odvolací súd v zmysle § 218 ods. 1 písm. b) v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. odvolanie zamestnanca ako neprípustné odmietnuť a bližšie sa ním nezaoberať.

Podľa § 103 O. s.p. v cit. znení kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa §104 ods. 1 veta prvá O. s.p. v cit. znení ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Krajský súd konanie voči žalobcovi v 2. rade podľa § 250d ods. 3 O.s.p. zastavil z dôvodu, že žaloba bola podaná oneskorene, nakoľko žalobca v 2. rade sa stal účastníkom konania až jeho pribratím do konania na strane žalobcu uznesením krajského súdu podľa § 92 ods. 1 O.s.p., čo bolo po uplynutí dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby. Odvolací súd však považuje za nesporné, že žalobca žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia nepodal, čo predstavuje neodstrániteľnú prekážku konania a je potrebné konanie voči žalobcovi v 2. rade zastaviť. Zastavenie konania nemožno s poukazom na tieto skutočnosti považovať za odňatie možnosti konať pred súdom.

Vzhľadom na to, že krajský súd konanie voči žalobcovi v 2. rade zastavil (aj keď podľa § 250d ods. 3 O.s.p), odvolací súd rozhodnutie krajského súdu v tejto časti s poukazom na § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 potvrdil.

Krajský súd mal ako vyplýva z rozhodnutia za preukázané, že napadnuté rozhodnutie č. 2 nebolo doručené priamo adresátovi - žalobcovi v 3. rade, ale prevzala ho iná osoba. Krajský súd opätovne neukladal žalovanej doručovať tieto rozhodnutia žalobcovi v 3. rade, ale považoval ho za podané v zákonom stanovenej lehote a na jeho základe napadnuté rozhodnutie č. 2 v spojení s prvostupňovým rozhodnutím správneho orgánu zrušil a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odvolací súd sa nestotožnil s týmto právnym posúdením veci vo vzťahu k žalobcovi v 3. rade. Žalobca v 3. rade netvrdil, že by mu rozhodnutie žalovanej vôbec nebolo

doručené (nežiadal ani, aby súd nariadil jeho doručenie), resp. nespochybňoval, že by o ňom dovedy nemali vedomosť.

Ako už bolo uvedené vyššie, z celého predloženého spisového materiálu nevyplýva, že by žalobcovia v 2. a 3. rade podali žalobu, či už sami alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Aj napriek tomu, že krajský súd ich označoval ako žalobcov v 2. a 3. rade, ide stále o pribratých účastníkov a kladné rozhodnutie krajského súdu o ich návrhu na vstup do konania na strane žalobcov podľa § 92 ods. 1 O.s.p.. bezpochyby nenahrádza absenciu ich aktivity na podanie žaloby.

Pokiaľ krajský súd preskúmaval napadnuté rozhodnutia aj vo vzťahu k [REDAKOVANÉ], ktorá žalobu na preskúmanie rozhodnutí žalovanej ani nepodala, táto okolnosť predstavuje neodstrániteľnú prekážku konania, na ktorú je potrebné prihliadať v každom štádiu konania.

Vzhľadom na to, že žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí neboli týmito zamestnancami podané, nemal odvolací súd inú možnosť, ako rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa zrušenia rozhodnutia žalovanej a vrátenia veci na ďalšie konanie podľa § 220 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. zmeniť a konanie zastaviť.“

23. Z citovaného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu je zrejmé, že sťažovateľ 2 a sťažovateľka 3 nespĺnili zákonom ustanovené podmienky (nepodali žalobu o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne), aby sa stali účastníkmi konania, a preto najvyšší súd postupoval správne, ak sa odvolaním sťažovateľa 2 a sťažovateľky 3 v merite veci nezaoberal. Pokiaľ sťažovateľ 2 a sťažovateľka 3 argumentujú jednotlivými ustanoveniami Správneho súdneho poriadku, okrem iného ustanovením § 134 ods. 2 písm. b) SSP, ústavný súd konštatuje, že argumentáciu s odkazom na jednotlivé ustanovenia Správneho súdneho poriadku nemohol akceptovať vzhľadom na skutočnosť, že v zmysle § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom účinnosti Správneho súdneho poriadku (1. júla 2016) sa dokončia podľa doterajších predpisov. Vo veci sťažovateľa 2 a sťažovateľky 3 je tak akákoľvek argumentácia s odvolaním sa na Správny súdny poriadok irelevantná, a ústavný súd sa ňou preto ani nezaoberal.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa 2 a sťažovateľky 3 v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa 1 podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom

25. Najvyšší súd v relevantnej časti napadnutého rozsudku vo vzťahu k sťažovateľovi 1 uviedol:

„Žalobca v 1. rade v odvolaní tvrdil, že boli porušené jeho subjektívneho práva, a to právo na spravodlivý proces, zahŕňajúce právo na zákonné administratívne konanie, právo na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy, právo na dodržanie základných zásad správneho konania, ako aj právo vlastniť majetok, právo na podnikanie za rovnakých podmienok ako domáce subjekty a právo na dosahovanie zisku vlastnou činnosťou nie sú dostatočným dôvodom na vyslovenie záveru o nesprávnosti rozhodnutia krajského súdu či nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ak nie sú podložené konkrétnymi zásahmi. Nestačí porušenie tvrdiť, je nutné ho aj preukázať. Žalobca v 1. rade žiadnym spôsobom nepreukázal, akým spôsobom napadnuté rozhodnutia o zániku povinného poistenia zamestnancov zasahujú do práva vlastniť majetok či práva na dosahovanie zisku žalobcu ako zamestnávateľa. Žalobcovi v 1. rade nebola napadnutými rozhodnutiami zakázaná podnikateľská činnosť, ani právo zamestnávať zamestnancov, a to či už občanov Poľskej republiky alebo Slovenskej republiky. Ani tieto odvolacie námietky preto nemožno považovať za dôvodné.

Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením krajského súdu, že z obsahu žaloby jednoznačne vyplýva, že žalobca v 1. rade nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnancov, keď okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí a zásady dvojinštančnosti konania žiadne porušenie jeho subjektívnych práv netvrdil. Vo vzťahu k nedodržaniu zákonnej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí považuje odvolací súd za správne tvrdenie krajského súdu, že nedodržanie procesných lehôt nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Rovnako ako správne uviedol krajský súd nebolo preukázané ani porušenie zásady dvojinštančnosti

konania, a to vo vzťahu k námietkam žalobcu v 1. rade ako zamestnávateľa. S ohľadom na vyššie uvedené musí odvolací súd konštatovať správnosť záveru krajského súdu o tom, že žalobca v 1. rade nebol procesne aktívne legitimovanou osobou v zmysle § 247 O.s.p.

Vo vzťahu k aktívnej legitimácii žalobcu v 1. rade si odvolací súd dovoľí odkázať na rozsudok Najvyššieho súdu v obdobnej právnej veci z 26.07.2017 sp. zn. 9Sžso/166/2015, od ktorého záverov nevidí odvolací súd dôvod sa odchýliť...

K námietke žalobcu v 1. rade týkajúcej sa arbitrárnosti rozhodnutia odvolací súd poukazuje na to, že krajský súd sa v odôvodnení zaoberal pre prejednávajúcu vec relevantnými právnymi otázkami, a to najmä aktívnou procesnou legitimáciou žalobcu, a preto nemožno rozhodnutie, v ktorom krajský súd nedal odpoveď na všetky žalobcom nastolené otázky za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

V tejto súvislosti Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecných súdov nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08, III. ÚS 465/2016)...

Pre úplnosť považuje Najvyšší súd za potrebné uviesť, že odvolanie žalobcu v 1. rade neobsahuje žiadne nové skutočnosti, právne významné pre uvedené konanie, s ktorými by sa krajský súd v rámci svojho konania nezaoberal. Argumenty a námietky uvedené žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu preukazujúce dôvodnosť zrušenia napadnutého rozhodnutia a tie uplatnené v odvolaní, sú obsahovo totožné. Odvolacie námietky žalobcu v 1. rade preto nie sú spôsobilé privodiť zmenu rozhodnutia krajského súdu. nakoľko sa krajský súd dostatočným spôsobom vysporiadal s argumentmi žalobcu v 1. rade a na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a správneho právneho posúdenia dospel k záveru o potrebe zamietnutia žalôb. Odvolací súd sa stotožňuje

so závermi zistenými v súdnom konaní o tom, že žalobcove subjektívne práva neboli správnym rozhodnutím priamo dotknuté a jeho námietky dôvodné.“

26. Po preskúmaní obsahu sťažnosti vo vzťahu k porušeným právam sťažovateľa 1 a napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že sa jednoznačne stotožňuje s citovaným záverom najvyššieho súdu, že sťažovateľ 1 v žalobe o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne namietal porušenie svojich subjektívnych práv iba vo vzťahu k nedodržaniu zákonnej lehoty na vydanie napadnutých správnych rozhodnutí. Z citovaného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu je však zrejmé, že námietkami sťažovateľa 1 obsiahnutými v odvolaní týkajúcimi sa tejto skutočnosti sa najvyšší súd riadne zaoberal a na tieto dal ústavne akceptovateľnú odpoveď. Ústavný súd navyše musí konštatovať, že sťažovateľ 1 vo svojej sťažnosti ani neuvádza žiadne nové skutočnosti, ktorými by spochybnil názor vyjadrený v rozsudku najvyššieho súdu, iba opakuje svoje námietky z odvolacieho konania. Takto poňatá ústavná sťažnosť stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v systéme všeobecného súdnictva, ktorá mu však neprináleží vzhľadom na čl. 124 ústavy. Podľa uvedeného článku ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ústavnosti. Skutočnosť, že najvyšší súd vo svojom rozsudku vyslovil závery, s ktorými sťažovateľ 1 nesúhlasí, nezakladá bez ďalšieho oprávnenosť ústavnej sťažnosti a nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

27. Vzhľadom na uvedené, pokiaľ v sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie svojich práv inými skutočnosťami ako nedodržaním zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie správneho rozhodnutia, všetky tieto tvrdené porušenia základných a iných práv sa mohli týkať iba sťažovateľa 2 a sťažovateľky 3, a preto sa ich namietaným porušením voči sťažovateľovi 1 ústavný súd nezaoberal.

28. V závere považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že pokiaľ sťažovatelia poukazujú na obsiahlu judikatúru najvyššieho súdu, od ktorej sa mal najvyšší súd podľa názoru sťažovateľov odchyliť, citovaná judikatúra je s poukazom na dôvody, pre ktoré

najvyšší súd odvolaniu sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu nevyhovet, právne irelevantná.

29. Pri predbežnom prerokovaní tejto sťažnosti ústavný súd poukazuje a súčasne sa plne stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (uzneseniach sp. zn. II. ÚS 466/2017 z 25. júla 2017, sp. zn. I. ÚS 537/2017 z 8. novembra 2017, sp. zn. I. ÚS 484/2017 z 9. októbra 2017 a sp. zn. III. ÚS 602/2017 z 28. septembra 2017), ktoré skončili odmietnutím obdobných sťažností sťažovateľa 1 z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podanú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

31. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2017